

Kávéfőzők Szaklapja

A magyarországi kávéfőzők és segéd munkások érdekeit védő szak- és társadalmi havilap.

A KÁVÉFŐZŐK SZAKEGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 1 K 68 | Fél évre 84 fill.
Egyes szám ára 14 fillér.

Megjelenik minden hó első szombatján.

Előfizetések **Schönherr József** címére:
VII., Dob-utca 72. I. em. 10. küldendő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII. ker. Dob-utca 72. szám I. em 10.
Ide küldendők a lapot illető közlemények.
Szerkesztővel értekezni mindnap lehet.

Zászlóbotlás!

Ébredünk! Vegyük tudomásul akiket illet. Tudják meg főnökeink, hogy mi kávéfőzők is ébredni kezdünk, az évtizedes petyhüdségből, amely idő alatt bennünket csak szolgálknak tekintettek és elég balgán, magunk is annak képzeltük magunkat. És ezt a balgaságunkat ki is használták mindazok, akiknek érdekükben áll, hogy mi, kávéfőző munkások minél tovább tudatlanok, szervezetlenek s így szolgálkük maradjunk. De a kor szelleme, a modern szociáldemokrata munkások szervezkedése és helyzetünk napról-napra való rosszabbodása bennünket is az öntudatos cselekvés terére szorított. Egyesültünk, szervezetet alakítottunk, mely szervezetben öntudatos emberekké nevelődve, felismerjük gazdasági helyzetünknek súlyosságát, hol megtanuljuk ismerni, kik és mik az okozói a kávéfőzők évről-évre rosszabbodó életviszonyainak. De megismerjük ellenségeinket és jóbarátainkat is. Addig, míg nem egyesültünk, ki voltunk szolgáltatva nemcsak munkaadóink kizsákmányolásának és brutalitásainak, hanem még az ügynökök kapzsiságának is ugyanarra, hogy nagyon sok szaktársunkat az ügynökök kapzsisága a végromlásba taszított.

Mi tudjuk, hogy amikor szaklapunkat megindítottuk, nagy munkára vállalkoztunk, mert két ellenféllel állunk szemben. Az egyik a tudatlanság, a másik a kizsákmányolási raffineria, amelyben eddig bőven volt részünk. Mert valljuk be őszintén, eddig, mi kávéfőzők mindig mástól vártuk boldogulásunkat. Sirás és panasz hangzott sorainkból, mintha kihalt volna már belőlünk minden életerő, amely bennünket az élet boldogságához tudna kapcsolni. Mintha mászhoz nem is lett volna jussunk, mint a panaszhoz.

Vádtok nyomorult sorsunkért a társadalmat, a munkaadóinkat, ügynököket. Kétségbeestünk a jövő bizonytalansága fölött, hogy nem tudunk megélni, mert a silány munkabérek mellett még hónapokat vagyunk kénytelenek sétálni. És miért volt ez így s nagyrésztben még ma is miért van így? Mert tudatlanok, szervezetlenek voltunk.

Nem akartuk s nem tudtuk azt megérteni, hogy mily káros az mi ránk kávéfőzőkre, ha szét vagyunk forgácsolva. Azért vált szükségessé, hogy megindítsuk a kávéfőzők szaklapját, hogy a tudatlanságot megtörje, szervezkedésünket irányítsa s ellensúlyozza a munkaadóink által ellenünk irányuló, ránk nézve káros törekvéseiket. Szaklapunk világító fátylaja lesz a kávéfőző munkásoknak és védelmezője a mi érdekeinknek.

Harczi kürtünk s bátor tanácsadóink a küzdelemben, mely félelmet nem ismerve, fogja visszaverni azokat a támadásokat, a melyeket ellenünk a munkaadóink elkövettek. Azért van szükség szaklapunkra, hogy szellemi fegyver legyen kezünkben, melynek segítségével törekedhessünk jobb munkafeltételek elérésére és jogaink megszerzésére.

Szaklapunk összekötő kapesot fog képezni köztünk. Szaklapunk a mi zászlónk, mely körül csoportosulva, hatalmas egységet képezünk szakegyesületünkben. Szaklapunk küzdeni fog az elnyo-

mott, jogaitól megfosztott kávéfőző munkások érdekében, mert ezen lap a mi tulajdonunk.

Szaktársak! Mi a célunk szaklapunkkal? Az, hogy szellemi fegyvert adjunk kezetekbe, mely éber figyelemmel fogja kísérni a munkaadók minden mozzanatát s irgalmatlanul fogjuk leleplezni mindazokat, akik eddig megnehezítették a mi szervezkedésünket, hogy minél tovább kizsákmányolhassanak bennünket. Fel tehát szaktársak, a munkára! Mert nagy és sok elintézni való van még hátra! Ha azt akarjuk, hogy az eddigi tarthatatlan, nyomoruságos viszonyaink megjavuljanak, akkor össze kell tartanunk. Vagy ki volna az a gyáva közöttünk, aki még továbbra is kívánná megtartani a mai áldatlan állapotokat.

Nem! nem hisszük, hogy legyen köztünk olyan szaktárs, aki ne akarná a maga és családja boldogulását. És ha mégis akadna sorainkban olyan gyáva, kishitű, akkor azt igyekezzünk felvilágosítani a saját sorsáról s ha nem sikerülne, akkor pusztuljon a gyáva, mert mit ér az a szép piros alma, amelyiknek a belseje férges.

Azért jelszavunk az, ha azt akarjuk, hogy szaklapunk erős és hatalmas legyen, akkor ne legyen szaktárs, aki csatasorba ne álljon lapunkért és szervezetünkért, mert ha ez a két fegyverünk erős és hatalmas lesz, akkor mi magunk is erősek és hatalmasak leszünk.

Schönherr József.

Az ügynökök és mi.

Kik azok az ügynökök? Hogy a mi körünkön kívül álló nagy nyilvánosság is megérthesse, hogy kik rejlenek az ügynök elnevezés alatt, nevezzük tehát a gyermeket a nevééről: rabszolgakereskedők. Lehetséges ez? Gondolják nagyon sokan, hogy a 20-ik, felvilágosodott században, egy úgynevezett művelt államban rabkereskedők legyenek. Igen, lehetséges, ti tudjátok legjobban szaktársak, hogy nemcsak kereskedtek, hanem valósággal uszorskádoztok a mi munkaerőnkkel. Eladtok bennünket mint az igavonó barmot a vásáron. Az éhség, családjunk, gyermekeink nyomorusága hajtott bennünket karmaik közé. Elfogadtuk feltételeiket, ha napi 16—18 órai munkaidőre szolt, és ha a legsilányabb éhbért kínálták is. Ezen silány helyekért, amelyek bennünket éppen csak az éhhaláltól mentettek meg, olyan magas úgynevezett közvetítési díjat szedtek, mely fölött egész havi fizetésünkkel, 10—15—20 forinttal.

Elfogadtuk továbbá a munkát pihenőnap nélkül. Télen-nyáron szünet nélkül, forró konyhákban 16—18 órát munkában töltünk el naponként. Hogy akkor, amidőn minden munkásnak meg van egy pihenő napja, s olyankor amikor más munkásnak pihenő napja van, nekünk akkor megkettőzött erővel kell dolgoznunk, mert a kávéházak közönsége is kétszeres számmal tódul a kávéházakba. Elfogadtuk felmondás nélkül, hogy amely percében a mindenható ügynök úrnak és a munkaadónak tetszik, abban a percében taszítsanak bennünket a nyomorba családjunkkal együtt.

Tehát, hogy a verejtékes pénzzel megfizetett munkahelyen meddig dolgozzunk, még az is az ügynök urak könyörtelen szívére volt bízva, az ő könyörtelenségük pedig nem terjedt túl az üzleti érdekeiknél.

Ha az üzlet úgy kívánta, akkor könyörtelenül dobáltak ki bennünket az utcára, 4—5 gyermekes családapákat, hogy meg legyen

az üzlet forgalma. Nem folytatom tovább, ugy is tudjátok szaktársak rettentő rabszolga sorsunkat. Halljátok szaktársak? rabszolgák! Nem dobban meg a szívetek, hiszen eddig, a mi öntudatlan vakságunkban azt hittük és azt tanultuk, hogy szabad polgárai vagyunk egy szabad országnak.

Kiábrándultunk! föleszméltünk! Hiszen az öntudatlan állat is ha már vérig korbácsolják, megpróbálja magát védeni. Mi is ébredni kezdünk! Szervezkedünk. Réléptünk arra az útra, amelyet millió és millió munkástevéreink egyengetnek előttünk. Mely út a munkás megbecsüléséhez vezet, mely uton a munkás szabad és boldog lesz. És most, amidőn két, nehéz küzdelemmel teljes év útjáról visszatesszünk, amidőn az összetartás és a szervezkedés fáklyája világítja meg útunkat, látjuk azt, a minden emberi jogainktól kifosztott, lealázó becstelenségek helyzetet, melyben öntudatlanul, nyomorultul tengettük életünket. Most, amidőn a szervezkedés útján két nehéz évünk folyt le, álljunk meg egy kissé, hogy lélegzetet vehessünk, hogy gondolkozzunk nyugodtan. Mérlegeljük a veszteségünket és nyereségünket. A veszteségünkkel hamar készen lehetünk, mert veszteni valónk már nem volt, kifosztottak mindenünkből, rendelkeztek mindenünkkel, már akarni is alig tudtunk. A nyereségünk az mindenünk, a nyereségünk a szervezetünk, amelyben tanulunk, művelődünk, megtanuljuk egymást szeretni, becsülni, az összetartás által helyzetünket javítani. A szervezetünk az egész világunk, nélküle ismét rabszolgák leszünk. Mert ne felejtsetek el szaktársak, hogy mint a saskeselyűk kóvályognak a háboruban lévő népek felett, lesve az elesett emberi hullákra, amit prédául ejthetnek, ugy a mi ugynevezett ügynökeink is leselkednek, hogy mely pillanatban vágják karmaikat a még megmaradt husunkba. Ők még biznak, remélnek, nem akarják elhinni saját maguknak, hogy tovább nem táplálkozhatnak a vérünkből, nem hizhatnak tovább a husunkból.

Szaktársak, ha férfiak vagytok, ha öntudatos munkásokhoz méltók akartok lenni, akkor megértitek egymást és összetartotok, ha összetartunk, szervezetünk erős lesz, akkor vérszopóinkat a remény sem fogja táplálni, hogy mi még egyszer a karmaik közé kerülünk.

Látjátok tehát szaktársak, hogy szarnokainktól csak a szervezetünk véd meg bennünket. Azért legyünk hű, bátor harcosai szervezetünknek. Nem elég, hogy egy szaktársunk rokonszenvez velünk, de nem tagja szervezetünknek, hanem minden szaktársnak erkölcsi kötelessége, tagjává lenni szervezetünknek. Aki nincs velünk, az ellenünk. Jelszavunk legyen: Be a szervezetbe!

Z. Imre.

Szabadnap!

Fenséges szó! Ami nem jelentene mást nálunk kávéfőző-munkásoknál, mint a vasárnapi munkaszünetet pótló napot egyrészt, másrészt nagyon sok munkanélküli szaktársunk könyező

családjának könyeit szarítaná fel és elérnék azt, hogy akiknek „dolgozni van szerencsénk” egy héten egyszer megszabadulnánk a 45-fokos bűzös konyha légtöréből s némileg kipihentethetnénk agyonkínzott testünket.

Azért nem csoda, hogy ez a szó, „szabadnap” ugy a szívünk-höz van növe, hogy amikor halljuk, szinte megdobb a lelkünk az örömtől. S miért van az, hogy mi ugy tudunk lelkesedni azért a szabadnapért? Azért, mert már egyszer élveztük annak gyümölcsét, s részben élvezük most is, ahol a szívtelen rideg „tőke” nem fosztott meg tőle bennünket. Még ez év február havában történt, hogy a budapesti kávé-ipartársulattal tárgyaltunk a szabadnap dolgában, ahol ugyanis az történt, hogy 60—70 kávé kötelezte magát aláírásával, hogy a szabadnapot megadja és kíséretet alkalmaz. Azonban a tőke itt is hű maradt magához, mint mindig, amikor arról van szó, hogy néhány fillér áldozatot a munkásokért meg kelljen hoznia. Alig mulott el pár hónap, a kávé urak ugy gondolkodtak, szép-szép az adott szó részükről, de csak addig, míg a Wertheimszekerénynek meg nem árt.

S így történt meg, hogy a 60—70 kávé közül a szabadnapot több mint a fele visszavonta, más szóval megszegte szavát.

De mi, munkások sem hagytuk annyiban a dolgot, újabb mozgalom indult meg a szabadnap kivívásáért és most már céltudatosabb munkával, aminek az lett az eredménye, hogy egy nyilvános gyűlésen összefoglaltuk követeléseinket, s benyújtottuk a kávé-ipartársulatnak. Azonban a kávé-ipartársulat emlékiratunkat kétszer is visszautasította, megokolván a visszautasítást azzal, hogy csakis a szakszervelet vezetőségével tárgyal. Végre sok vándorlás után, az emlékiratot november 25-én tárgyaltuk a kávé-ipartársulat helyiségében, amely tárgyalásnak, — ha ugyan annak mondható — az lett az eredménye, hogy a kávé-ipartársulat egy öttagú bizottságot küldött ki saját kebeléből azon célból, hogy megállapítsa azt, hogy kik adhatják meg a szabadnapot. Annyit azonban megígérték a tárgyalásban résztvevő kávé urak, illetve a tárgyalást vezető elnök ur, hogy 80—90 kávéházat fognak tudni szerezni, ahol meg lesz a szabad nap. Mi várjuk az eredményt! Igen, tisztelt kávé urak, mi eredményt akarunk! Mert ne higgyék azt, hogy továbbra is el lehet bennünket altatni szép szóval! Nem! Már mi nem vagyunk többé azok a tehetetlen bábuk, amik eddig voltunk. Eddig, s most is csak kérünk, de ha most sem kapunk, akkor követelünk. S mi figyelmeztetjük önöket, ne sebezzenek meg még egyszer az ébredő oroszlánt, mert ha az feljajdul, akkor ledönti a gátat, amit eddig előtte látott, s addig meg nem áll, míg célját el nem érte. Mi nem kérünk egyebet, mint a mihez jussunk van, a hétnek egy napján pihenni akarunk, hogy valamivel pihentebb erővel tovább huzhassuk azt a szekeret, amely önöknek a vagyont gyűjti, hogy néha-napján gummirádlizhassanak, no meg véletlenül pezsgős-vacsorát fogyasszanak. Mi nem irigyeljük ezt

T Á R C S A .

Hogyan készítünk jó kávé?

Irta: Zilahi J.

Budapest tudvaleg a kávéházak városa. Szébb és kényelmesebben berendezett kávéházakat sehol sem találunk.

Következésképpen nekünk kávéfőzőknek a legjobb tehetségünkhöz képest, törekednünk kell arra, hogy kávéházunkban kifogástalan jó kávé s egyéb kávéházi italokat készítsünk. A kávé régi idők óta isszák, azonban általánosan elterjedni csak a XV. században kezdett. Hozzánk a törökök hozták be. 1683-ban Bécsben nyílt meg a világ első kávéháza, ettől ez időtől kezdve más országokban is elterjedt, ma már annyira nélkülözhetetlenné vált, hogy el sem tudnánk életünket kávé nélkül képzelni. Hogy jó kávé készíthessünk, ahhoz legelső kellék a nyers kávé jóminősége. Legjobb kávé a Jáva-fajok közül az arany-jáva. A nyugatindiai fajok közül a Cuba és kitünő kávé a mokka is. E három keverék adja a legjobb zamatú kávé-italt.

A kávé pörkölése is gyakorlatot igényel, mert tulpörkölni a kávé nem szabad. Most már az egyetlenesen pörkölt kávéból összeállítjuk a keveréket és középfinomra őrletjük. Következik a kávé főzése. Ha a kávé vizbefőzzük, literenként 12 dkgm kávé használunk, ellenben, ha kifőzött üledékkel (Satz) rendelkezünk, ennek tisztán leszűrt levéhez csak 8 dkgm kávé szükséges. Most már a felforralt vizbe vagy a leszűrt lébe a kávé beletesszük és addig főzzük, míg a habtól megtisztul, egy tojás sárgáját vízben fölverve beleöntünk, néhány percig üledéni hagyjuk, készen van az erős, zamatos ízű feketekávé.

A fogyasztás nagyságát tekintve, első helyen állanak a kávé után a tea, csokoládé és a cacao.

A cacao őshazája Dél-Mexikó. A legjobb fajok Venezuelában, Uj-Granadában teremnek. A cacao Amerika felfedezése óta lépett a tápláló-szerek sorába.

A cacao és a csokoládé főzése négyféle módon történik és pedig: vízben, fekete kávéban, tejben és tejben tojással.

A teát a kínaiak már a 800-ik év körül termelték, Európába a Hollandusok hozták. Hazánkban a mult század első éveiben kezdték inni. A teának számos fajai vannak, melyek valamennyien a zöld vagy fekete fajhoz tartoznak. Kinából mintegy 60 faj kerül forgalomba. A nevezetesebb zöld teák között a császár-tea a legfinomabb. Az Imperiál néven ismeretes tea szürkés zsinbe jászó, minőségére a császár-tea után következik. A tonkoy középminőségű tea.

A fekete teák közül a pekkó tavaszi szedése ritkán található európai kereskedésben. A nálunk pekkó néven szereplő tea feketésbarna, ezüstszürke szőrökkel van fedve és ibolyaszaga van.

A kongó feketézöld színű, legfinomabbak a kongó-fajok közül a norming és az oopack. A pekkó-virág, pecco-soushong középfinomságú teák.

A tea nagy elterjedését talán a szeszszel való keverésének köszönheti, de szesz nélkül is nagy izgató hatása van. A tea főzésénél, ha valami jó keverékünk van, személyenként egy kis kávéskanálnyi veszünk. A kellő mennyiséggel, tiszta forró vízben főzött tea illatos szaga, kitünő zamatja már az első korty után mámorba ejti az embert.

(Folytatás a jövő számban.)

önöktől, óh nem, csak azért említjük meg, mert véletlenül nálunk is megesik, hogy egyik vagy másik szaktársunk néha belenéz az üveg fenekére, amitől aztán kissé a szokottnál hangosabban beszél, esetleg dalol. Csak a kettő között nagy a különbség, mert addig, míg az urakat a jólét sarkalja a pezsgős vacsorára, bennünket az elkeseredés visz arra a bizonyos „dalolásra“, amit a főnök urak tőlünk talán irigyelnek. De így szokott ez lenni, sok ember a más szemében a szálkát, — a maga szemében még a gerendát sem látja meg.

Egyébként béke velünk!

(Suhó)

Szervezkedjünk!

Azt hiszem, ez a szó „szervezkedjünk“, nem ismeretlen szaktársaink előtt, mégis egyet-mást el fogok mondani a szervezkedésről és hogy tulajdonképpen kell-e nekünk kávéfőzőknek szervezkednünk? Igenis kell! Amint majd alább ki fogom fejteni.

Hát mi is az a szervezkedés?

A szervezkedés nem egyéb, mint bizonyos célok elérésére az embereknél az egyesülése, vagyis az összetartása. Például, amikor az élelmiszerek árát mesterségesen felemelték azok, akiknek az legjobban érdekükben volt, azt láttuk, hogy a mi főnökeink is felemelték a kávé árát. És miért tudták ezt oly könnyű szerrel megvalósítani? Mert szervezve vannak és következőképpen egyet-ertenek.

És nemde szaktársak, akkor, amidőn minden drágább lett a főnökeink azért, mert most már nekik emelkedik a kiadásuk, hát a jövedelmüket is emelték.

De ugye akkor bennünket nem kérdeztek, hogy mi meg tudunk-e élni a mai drágaság mellett az eddigi fizetéstinkből. Egy szóval nekik a drágaság hasznot hozott, ami munkabérünk pedig maradt a régi, esetleg még rosszabbodott.

És miért nem kérdeztek meg bennünket? Egyszerűen azért, mert látták, hogy mi még szervezetlenek voltunk, s bennünk csak szolgákat láttak, s gondolják, mi csak arra valók vagyunk, hogy nekik a jólétet, fényt, pompát megteremtjük. Már most nézzük, kell-e, s miért kell nekünk, kávéfőző munkásoknak szervezkednünk? Igenis kell szervezkednünk és pedig azért, mert bennünket is kizsákmányolnak ugyanígyra, hogy a legtöbb szaktársnak, aki eltölt husz évet a kávéfőzésnél, a 45 éves emberben a vézna, kiaszott csontok maradnak meg. Amit megmagyaráz az, hogy mi, akik egész életünkben kénytelenek vagyunk a 45 fokos melegségű konyhákban állva, napi 12, 14 sőt 16 órán át dolgozni. És mi a jutalom azért a lelketlő munkáért? A nélkülözés, lenézés családunkkal együtt. És hogy ez így van, fényesen igazolják az alábbi sorok. Egy olyan kávéházban, ahol csak egy tūzi embert alkalmaz a főnök, ott a munkaidő kezdődik délelőtt 10, fél 11 órakor és tart másnap reggelig, vagyis 15—16 óra hosszáig. Ahol 2 embert alkalmaznak, vagyis éjjelit és nappalit, ott a munkaidő valamivel rövidebb, vagyis 12 és 14 óra. A konyhalegények általában napi 16—18 órát dolgoznak. De nézzük, milyen munkát, s milyen helyeken kell nekünk dolgozni. Szaktársak, azt csak ti tudjátok, hogy milyen fontos munkát végezték, úgy, hogy egy kávéháznak az egész alapja a ti vállaitokon nyugszik. Munkahelyünk a 45 fokos melegségű konyha, ahol állandóan a forró, büzös levegőt szívjuk a tüdönkbe, úgy, hogy a mikor a munkát bevégeztük, ruhánk testünkre tapadva, kábulva vánszorgunk haza, hogy agyoncsigázott testünknek némileg kipihentessük. Már most nézzük, hogy díjaznak bennünket munkaadóink azért a fásasztó munkáért, amit végzünk.

Egy kávéfőző átlagos havi fizetése 65—70 és 75 korona. Vannak 80 és 90 korona fizetéstiek is, ezek azonban nem jöhetnek számításba, mert sokkal több az olyan hely, ahol az előbbit fizetik. Tehát számoljunk! Meg lehet-e élnünk a fentemlített fizetéstinkből tisztességesen? Mi azt mondjuk: nem! Nézzük csak kiadásunknak azt a részét, amit naponta kénytelenek vagyunk eszüközölni. Egy családunk munkásnak lakás naponta 80 fill., reggeli 60 fill., ebéd 1 K. 20 f., vacsora 60 fill. Tehát csak a legszükségesebbeket számítva is, napi kiadás 3 kor. 30 fill., ezzel szemben a napi kereset 2.50—60—80 közt váltakozik. Ugyanez áll a nőlen munkásoknál is a legtöbb esetben. Hát most kérдем, miből ruházkodjunk és még sok más egyebet, amire szükségünk volna miből fedezzük? Ugye bizony kénytelenek vagyunk nejejeinket munkába küldeni, még akkor is, ha gyermekeink vannak, sőt akkor még inkább, vagy pedig, ha a saját keresetünkből akarunk élni, akkor csak kenyérré jut.

Szaktársak, mondjátok meg, nem így van-e ez? És, ha így van, akkor miért tűritek ezt a nem emberhez méltó sorsotokat? Hisz csak ti rajtatok áll, hogy sorsotok jobbra forduljon!... Igen ám, de akkor nem szabad gyáva, meghunyászkodó szolgának lenni, ha azt akarjuk, hogy a mai gyalázatos, emberhez nem méltó helyzetünk megváltozzék. Szaktársak, mi egy szebb jövőt akarunk magunknak megvalósítani, ahol boldogok és szabadok akarunk lenni. Szabadok? Hát most nem vagyunk szabadok?

Bizony nem, mert ha azok volnánk, akkor szabadon rendelkezhetnénk egyedüli vagyonunkkal: a munkaeönkkel. Tehát szervezkedjünk, értjük meg egymást, fogjunk testvéri kezét, ügyünk közös, azért munkánkunk is közösnek kell lenni.

Szaktársak! nem szabad addig pihennünk, míg minden kávéfőző és konyhalegény tagja nem lesz szervezetünknek. Meg kell győznünk a szervezeten kívül állókat arról, hogy saját maguknak tesznek kárt, ha távol állnak a szervezettől. Mert mit akarunk a szervezetünkkel elérni.

Azt, hogy szaktársainkban a munkaképességet fejlesszük, hogy minél jobban megfelelhessünk hivatásunknak.

A szervezkedés által fejleszteni akarjuk tudásunkat, ezzel kész harezosokat akarunk nevelni szaktársainkból, hogy meg tudjuk védeni érdekeinket. Ha szervezettek leszünk, meg tudjuk szivlelni szakmánknál levő viszonyainkat. Azért indítottuk meg szaktársainkat is, hogy annak segítségével akarjuk szervezetünket, mint érdekeink jogi képviselőjét a munkaadóink által elismertetni. Azt akarjuk, hogy megértsenek bennünket munkaadóink. És ezt csak úgy érjük el, ha komoly szervezkedéshez fogunk. Azért jelszavunk az legyen, csak olyan szaktársal dolgozzunk, aki tagja szervezetünknek. Aki nincs velünk, az ellenünk. Ha ezt megtesszük, akkor reánk is rövid idő alatt jobb napok virradnak.

Tehát szervezkedjünk!

S—r.

Szemle.

A lakájok.

Amióta kegyelmes, nagyméltóságú, excellenciás stb. urakat nevelt a társadalom, azóta léteznek az ugynevezett főúri köröknél lakájok. Mi, felvilágosodott munkások a lakájokat gerinczetlen szolgáknak is szoktuk nevezni, mert hát a lakájoknak mesterségük uruk előtt a földig való hajlongás. Nem is irigyeljük mi ezt a passziót az uraktól, még kevésbé a lakájok mesterségét, csak csinálják addig, ameddig tudják, de az már mégis tűrhetetlen, hogy a gerinczetlen lakájkodás köztünk, kávéfőzők közt is néhol termő talajra talált. Mert addig, míg az uri lakájkodást jól megfizetik, ugyanakkor a kávékonyhai lakájkodást nem díjazták és hogy mégis azokká süllyedt némely szaktársunk, elég szomorú dolog. Tudvalevő dolog, hogy mi, kávéfőző munkások a törvényes vasárnapi munkaszünetet csak hírből ismerjük. Az is tudva van, hogy mi, kávéfőző munkások mozgalmat indítottunk azért, hogy a hétnek bármelyik napján egy pihenő napunk legyen. Ez a mozgalom, illetve a szabadnap fontossága, minden józanul gondolkodó szaktársunk szívében gyökeret vert. De mivel a szabadnap megszerezése némi anyagi és erkölcsi támogatással is jár, hát akadt néhány gyámoltalan szaktárs, aki azért, hogy a munkaadója meg ne haragudjon, no meg hogy a koronája megmaradjon, egyszerűen kijelentették, hogy nekik nem kell szabadnap!

Szaktársak! Jegyezzétek meg magatoknak jól ezeket az alakokat, akik megfedkeznek szaktársi kötelességükről, de megfedkeztek saját magukról is, amikor azért, hogy munkaadójuk előtt kedvesebbek legyenek, gerinczetlen lakájokká süllyedtek csak azért, hogy pár héttel tovább ottmaradhassanak munkában.

Egyelőre az alábbi alakokra figyelmeztetjük a szaktársakat. A Club-kávéházban K. Ferencz, az Árpád-kávéházban S. István, Octogon-, Fővárosi orfeum- és az Adria-kávéházban pedig valami Sándor István névre hallgató annyira ment a talp- és egyéb nyálásban, hogy azt merészelt mondani: le kell forrázni a küldöttséget. Ej, ej István, István, de nagy legény lett kigyelmed, csak vigyázzon, hogy a forró víz ne önt találja!

Most csak ezeket mutattuk be szaktársainknak, hogy miként a pudli, farkcsóvalva hasoncsúszik gazdája előtt, ők is húzzák az igát addig, míg gazdájuk minden lakájkodásuk mellett is, ki nem teszi őket. És akkor majd jönni fognak s verik a mellüket hogy az egyesület vagy a szabadnap áldozatai és átkozni fogják a gazdát, hogy az az oka mindennek. Hát mi résen leszünk, hogy az ilyen szánalmas alakok minél előbb megváltozzanak, vagy végkép el-

tünjenek sorainkból, mert nem méltók arra, hogy szervezett munkások közt helyük legyen.

Azért szervezkedünk szaktársak arra, hogy nem dolgozunk olyan emberrel, aki ellensége a szabadnapnak vagy szervezetünknek és bojkottálni fogjuk azokat a konyhákat, ahol nincs szabadnap. Szaktársak! Ha összetartunk, célt érünk! Tehát előre! Éljen az öntudat, vesszenek a gerincetlen lakajók. *Suhgó.*

A törvény előtti egyenlőség.

Régi közmondás az, hogy a szegény ember mielőtt urak elé megy panaszával, háromszor is meggondolja magát. A napokban két szaktársunknak is dolga akadt a VI. ker. előjáróságnál, hogy panaszuikat felvették. De bizon, ők is majd hogy megjárták, mert ahelyett, hogy az illetékes tisztviselő felvilágosította volna őket, azt mondta nekik, mit akarnak maguk, a gazdájukat beperelni, hisz maguk szolgák. Mire az egyik szaktársunk megjegyezte, mi kávéfőzők vagyunk s rendes munkakönyvvvel rendelkezünk és szakszervezetünk van. Tehát a mi ügyünk ide tartozik, úgy, mondta a tisztviselő ur, majd feloszlatták az egyesületüket. Tehát nekünk már panaszt tenni sem szabad. Hej, de sok dolga akadna annak a bizonyos „erős” kéznek, de nem a munkás szakszervezetekben, hanem más egyebütt.

A hízolgók.

Azt mondja egy példabeszéd: „ha egyik ember a másiknak hízolgó, azt vagy megcsalta, vagy meg akarja csalni.”

En azonban évek óta figyelemmel kísérem azokat az embereket, a kiket mi hízolgóknak ismerünk. Megfigyelésem révén azon tapasztalatra jutottam, hogy azok, akik a főnököknek hízolgóknak, nem a főnököt, hanem saját magukat csalják meg. A hízolgósítási rendszerint abban nyilvánul, hogy a másik szaktársukra árukolódik, vagy olyan munkát végez, ami nem az ő hatáskörébe tartozik, mert munkaidején kívül díjtalanul végzi a főnöknek. Vannak szaktársak, akiket akkor és olyan munka teljesítésére kényszerít a főnök, a mikor neki tetszik. Ezek a szerencsétlen emberek képesek éjjel-nappal robotolni, csak azért, hogy — szerintük — gazdájuk előtt „becsületük” megmaradjon, s hogy minél tovább huzhassák a szolgaság jármát. Az önzéretes és kizárólag kötelességet teljesítő szaktársak mindenkor és mindenhol a megbecsülés gyümölcsét élvezik, a hízolgókat azonban, kik munkaerejüket a tulnyomó munka végzése következtében öntudatlanul elfecsérik, rendszerint kiebrudalják. Figyelmébe ajánlom az öntudatos szaktársaknak, hogy jó lesz megjegyezni maguknak azon hízolgó elemeket, kik ilyen módon vannak hátrányára az általánosságuknak és önmaguknak.

Mint fennebb említettem, hogy ezek a hízolgók saját magukat csalják meg, tehát ezt bizonyítani is kívánom. A szaktársak tudják, hogy egy konyhalegény reggel fél 4-től este 7 óráig dolgozik; délben egy órai ebédideje volna, és éppen ebben az egy órai ebédidőben igénye az, hogy a megrögzött hízolgók a főnök uraknak kedveskedni, mert mielőtt elmenének, kikutatják, nem-e tehetnének valami házonkívüli szolgálatot addig is, míg az ő ebédidejük tart. Vagy amikor az esti hét óra elérkezett, azt mondja a gazda: „Hé, János! Nézzé, ezt még magának meg kell tennie, elmegy ide, vagy oda, nem tart soká, míg ezt elvégzi.” János természetesen hűsége senki teljesíti gazdája parancsát anélkül, hogy ezért a 2—3 órai munkáért fizetést kapjon. Így történhetik meg az, hogy a konyhalegény gyakran napi 18—19 órát dolgozik. Tehát ebből is láthatjuk, hogy a hízolgók önmagukat csalják meg, mert a túl hosszú munkaidő tönkreteszi egészségüket, nem jut elég idejük a pihenésre és ez okozza azután azt, hogy gondolkodni sem tudnak rendszeresen saját érdekeiket illetőleg. Szabad időnként tanulás és szervezkedés céljára kell fordítanunk. Mert a míg szervezve nem leszünk, addig a mi helyzetünk nem fog javulni. Ennélfogva arra törekedjünk, hogy minden kávéfőző és konyhalegény tagja legyen szervezetünknek, a hízolgókat világszerte fel undok cselekedeteikről. Ha ez nem sikerülne, akkor bánjunk el vele érdem szerint, ne dolgozzunk velük. Öntudatos munkás nem tőr maga mellett hízolgó szolgákat. Előre szaktársak! Szervezkedjünk és cselekedjünk, akkor maguktól pusztulnak a hízolgók.

K. András
konyhalegény.

Egyesületi ügyek.

Figyelmeztetjük a t. szaktársakat, hogy egyleti járulékaikat pontosan fizessék, mert kénytelenek leszünk a nemfizetőket ellen az alapszabályok ide vonatkozó szakaszát alkalmazni. Azon szaktársak, akik 3 hónapnál többel tartoznak, azok a szaklapot nem kapják.

Felkérjük azokat a szaktársakat, akik dolgoznak, hogy mielőbb teljesítsék az egylet iránti kötelességüket, mert az egylet csak úgy felelhet meg hivatásának, ha a tagok teljesítik kötelességüket.

A választmány.

A magyarországi munkás-szakszervezetek vezetőiségeihez!

A modern munkásmozgalom alapján álló és a magyarországi szakszervezeti tanács kötelékéhez tartozó munkás-szakszervezetek

1904. évi december hó 25-én és 26-án

(a karácsonyi ünnepeken) Budapesten tartják a

III. szakszervezeti kongresszust.

N A P I R E N D:

1. A magyarországi szakszervezeti tanács végrehajtó-bizottságának jelentése.
2. Szervezkedés és agitáció.
3. Sztrájk és bojkott.
4. Munkásvédelem.
5. A végrehajtó-bizottság választása.
6. Esetleges indítványok.

A kongresszuson részt vehetnek mindazon szervezetek, melyek a szakszervezeti tanács kötelékéhez tartoznak és járulékaikkal két negyeddel nincsenek hátralékban.

A szakszervezetek minden 500 tag után egy-egy küldött által, az olyan szervezetek pedig, melyeknek taglétszáma nem haladja meg az 500-at, csak egy küldött által képviselhetik magukat. A kiküldetés módja és ennek keresztülvitele az egyes szervezetek feladata.

Indítványok legalább négy héttel a kongresszus megtartása előtt a szakszervezeti tanácsnak bejelentendők. Egyes szakkegyesületi tagok indítványai csak akkor kerülhetnek tárgyalás alá, ha valamely szervezet által pártoltatnak.

Minden a kongresszusra vonatkozó kérdések vagy bejelentések a szakszervezeti tanács titkárságához (VII., Kazinczy-u. 3.) intézendők.

Eltvársi üdvözléssel

A szakszervezeti tanács végrehajtó-bizottsága.

Kedélyes estélyünk.

Egyesületünk fennállása óta november hó 27-én tartotta első kedélyes estélyét, a magyarországi vas- és fémmunkások szövetség lakatos-szakszabályos dalkarának szíves közreműködésével. Ez alkalommal a „Martyr” szociális színmű került előadásra, több szavalt és magánjelenettel együtt. A „Martyr” mondhatni, művészettel oldották meg festő elvtársaink. Engelmann a gyáros szerepében kitűnő volt (Gálcsik), a munkást igazi érzéssel játszotta, Mária neje (Medveczky T. urnó) nagy hatást ért el szerepében. Fleischmann Sárika elvtársnő ügyesen adta elő a viceházmesterné szerepét, Herczeg, Aszódi szintén megállták helyüket. Sokat nevettek a vendégek Tormási drótotostó kalandján (igazi típus volt). Ugyszintén az amerikai néger-gigerli gyiktánczazzal sok tapsot arattak Tormási Gyöngyike és Kaczander A. elvtársak. A többi szavaltok is kitűnően sikerültek. A kedélyes estélyen az alábbiak voltak szívesek felülfizetni: Schäffer J. B. v. kávérs ur 10 korona, Dani G. —.40, Leiszter J. —.30, Beck Gizella —.30, Schlesinger N. —.30, Farkas J. —.40, Bereczky L. —.50, Gáczai P. I. —, Presz L. —.10, Szenes B. —.40, Mittmayer K. —.30, Engler K. —.50, Boka B. —.50, Schönherr J. —.50, Schönherr J.-né —.50, Zilahy J. —.50, Kéfi K. —.50, Nagy J. —.50, Zilahy J.-né —.50, Kéfi R.-né —.50 fillér. Ugy a felülfizetőknél, valamint a közreműködőknek ezután mond köszönetet az egylet vezetősége.

Felhívjuk szaktársaink figyelmét arra, hogy akik be akarnak lépni lapunk alapítói sorába, azok 1 korona lefizetése mellett beléphetnek. Azoknak a t. szaktársaknak pedig, akik már eddig a lap alapításához hozzájárultak, a jövő számban nyugtázni fogjuk adományaikat.

A lapbizottság.

Meghívás.

Értesítjük a t. szaktársakat, hogy folyó hó 6-án, kedden délután 4 órakor, ugyszintén este 8 órakor fontos ügyben taggyűlést tartunk. Kéretnek a szaktársak, hogy minél többen jelenjenek meg e gyűlésen.

Az elnökség.

Értesítjük a választmányi tagokat, hogy folyó hó 9-én, este 8 órakor, az egyesület helyiségében rendes választmányi ülés tartatik. Kérjük a választmányi tagok pontos megjelenését.

Szerkesztői üzenetek:

Felkérjük szaktársainkat, hogy lapunknak előfizetőket szerezzenek, minden szaktárs jelentse be pontos lakcímét és jogos panaszszal bizalommal forduljanak szerkesztőségünkhöz.

Üdv. a szerk.

Szaktársak! Azon üzletben, ahol a szabadnapot nem adják meg, munkát ne vállaljatok el. Szabadnap nélkül öntudatos szaktárs nem dolgozik.

Kiadó: **Kéfi Károly.**

Felelős szerkesztő: **Schönherr József.**